

جمهوری اسلامی ایران: پروژه بین المللی منارید:
تقویت و انسجام سازمانی در راستای مدیریت یکپارچه منابع طبیعی
Iran: MENARID, Institutional Strengthening and
Coherence for Integrated Natural Resources Management

MENARID

صورت جلسه هشتمین نشست کمیته راهبری پروژه منارید پاییز ۱۳۹۵/یزد - بهاباد

تهیه و تنظیم: شرکت تدبیر و توسعه پرنیان

دستور جلسه:

- ۱- ارائه گزارش پیشرفت و عملکرد پروژه در شش ماه اول ۲۰۱۶
- ۲- بررسی چالش‌ها و پیشنهادات اجرای پروژه
- ۳- ارائه نقطه نظرات اعضای محترم کمیته راهبری
- ۴- جمع‌بندی و قرائت مصوبات

ساعت و محل جلسه:

ساعت ۹ الی ۱۲، تاریخ ۱۹ آبان ۱۳۹۵
سالن جلسات فرمانداری شهرستان بهاباد/ یزد

حاضرین در جلسه:

آقای جلالی (معاون وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور)، خانم کارلسن (معاون نماینده مقیم سازمان ملل در ایران) آقایان: گرشاسبی (معاون آبخیزداری، امور مراتع و بیابان و قائم مقام مدیر ملی پروژه‌های بین‌المللی منارید و حبله‌رود)، اقبال (فرماندار شهرستان بهاباد)، الیاسی (رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه)، سجادی‌پور (رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان یزد)، عقیقی (مدیر کل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک سازمان)، آخوندی (مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان یزد)، شیخ‌ویسی (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان کرمانشاه)، محمدی مقدم (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان چهارمحال بختیاری)، وحید (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی)، پاکزاد (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان سیستان و بلوچستان)، ریاحی (مشاور سازمان برنامه و بودجه استان چهارمحال بختیاری)، فلاح کهن (معاون دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان)، جزی (مدیر اجرایی ملی پروژه‌های بین‌المللی حبله‌رود و منارید)، انوشفر (رئیس گروه برنامه‌ریزی و بودجه طرح‌های منابع طبیعی و آبخیزداری وزارت جهاد کشاورزی)، عباسپور (کارشناس مسئول امور بین‌الملل وزارت جهاد کشاورزی)، صمدیار (کارشناس ارشد دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفا-وزارت نیرو)، بهاورند (نماینده وزارت کشور)، اعظمی‌راد (معاون آبخیزداری استان خراسان رضوی)، حجازی (نماینده سازمان برنامه و بودجه استان یزد)، نامجویان (عضو شورای عالی جنگل سازمان)، توکلی (رئیس صندوق خرد توسعه روستای کمکوییه)، کامیار (رئیس گروه آبخیزداری حوزه سدهای کشور)، الیاسی بروجنی (رئیس گروه حوزه‌های معرف و نمایشی)، باقری (معاون آبخیزداری و مدیر اجرایی منارید در استان یزد)، الفت میری (مدیر اجرایی منارید در استان کرمانشاه)، سروری‌نژاد (مدیر اجرایی منارید در استان سیستان و بلوچستان)، بهرامی (معاون آبخیزداری اداره منابع طبیعی و آبخیزداری چهارمحال بختیاری)، فرامرز (معاون آبخیزداری، مسئول هماهنگی پروژه منارید در استان خراسان شمالی)، بامری (معاون آبخیزداری اداره منابع طبیعی و آبخیزداری سیستان و بلوچستان)، محمود نژاد (مدیر اجرایی منارید در استان چهارمحال بختیاری)، حیدری (مسئول هماهنگی منارید در خراسان رضوی)، هوشمند بهابادی (معاون فرماندار بهاباد)، نظری بهابادی (از فرمانداری بهاباد)، خوش‌آبادی (بخشدار مرکزی)، تیموری (بخشدار آسفنج)، فاضلی (نماینده نیروی انتظامی)، رحمتیان (مدیر جهاد کشاورزی بهاباد)، شطرنجی (مدیر حوزه ریاست سازمان جهاد کشاورزی استان یزد) خانم‌ها: بخشعلیان (برنامه توسعه ملل متحد)، رضایی (کارشناس منارید)، جمشیدی (کارشناس حبله‌رود)

آقای اقبال (فرماندار شهرستان بهاباد)، ضمن خیرمقدم به حاضرین گفت این هشتمین نشست کمیته راهبری پروژه بین‌المللی منارید در استان یزد و شهرستان بهاباد است این پروژه توانست فرهنگ‌سازی عظیمی در روستاهای پایلوت و حتی شهرستان ایجاد کند. این پروژه زمینه را فراهم کرد تا از شهرستان‌های دیگر استان و حتی استان‌های دیگر متقاضی این پروژه باشند.

آقای جلالی (معاون وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور)، پروژه منارید به دنبال تحقق انسجام سازمانی بوده و امید است با اجرای دقیق و توسعه آن خدمتی به مردم کشور و به منابع طبیعی کشور خود داشته باشیم. بحث جامع‌نگری در حوزه آبخیز، یکی از مسایل اساسی و راهبردی برای مدیریت سرزمین بوده، هر جا از این سیاست راهبردی فاصله گرفتیم با مشکلات و چالش‌های فراوانی در کشور روبه‌رو شده‌ایم. وی از برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) و مشارکت GEF، آقایان گرشاسبی، جزئی و سایر مدیران و تمام سازمان‌ها و ارگان‌های مرتبط به ویژه سازمان برنامه و بودجه، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت نیرو و تمام افرادی که با این پروژه همکاری دارند تشکر نمود.

در ادامه افزود مدیریت حوزه آبخیز در شهرستان بر عهده فرماندارها قرار گرفته تا براساس جایگاه خود بتوانند ما را در اجرای پروژه کمک کنند. در مسئله جامع‌نگری یکی از مؤلفه‌های مهم جامع‌نگری آینده‌نگری و مدیریت زمان که در این پروژه‌ها مورد توجه قرار گرفته است، البته محوریت پروژه‌ها در منارید و ترسیب کربن انسان بوده که باید برای تأمین نیازها و تعادل عوامل حیاتی و مورد نیاز زندگی با همفکری، مشارکت و دور اندیشی شرایط مناسب را فراهم نمود. آن چه را که دنیای امروز احساس نیاز می‌کند و از قرن‌ها قبل تاکنون اهمیت آن افزایش یافته است، توجه به خرد جمعی بوده که می‌تواند بحث جامع‌نگری و پرهیز از انحرافات ایجاد نماید. هر جا این مسئله در حوزه آبخیز مورد توجه قرار گرفته و اثر و برکات آن را دیده‌ایم. سیاست راهبردی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در راستای مدیریت سرزمین، مدیریت منابع طبیعی و جامع‌نگری در حوزه آبخیز با مشارکت مردم بر روی جامع‌نگری تأکید داشته است و در سال گذشته مقرر شد در تمام استان‌های کشور یک حوزه پایلوت وجود داشته باشد و در این حوزه پایلوت همه اقدامات دستگاه‌های مختلف در راستای آمایش سرزمین و مدیریت سرزمین، انجام پذیرد.

آقای جلالی در ادامه گفت تعیین اولویت و اجرای آن‌ها از مسائل بسیار مهم بوده و باید در بحث مدیریت سرزمین مورد توجه قرار گیرد. امید است با نگرش جامع با محوریت انسان نیاز انسانی را مورد توجه قرار داد، که مهمترین آن امنیت اکولوژیک بوده که نباید در حاشیه قرار گیرد، به طور مثال ریزگردهای که از کشورهای همسایه غربی وارد کشور می‌شوند همه فعالیت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در مناطقی که شن‌های روان وجود دارد بسیاری از روستاها، مزارع و راه‌ها را مورد تهدید قرار می‌دهد، این مباحث در افکار عام‌المنفعه جامعه پذیرفته و در اولویت‌ها قرار گرفته است. امروزه نیاز اساسی، مشارکت مردم بوده که پایه مدیریت حوزه است. در سال گذشته ۵ میلیون هکتار به مردم واگذار شده، حفاظت اراضی در استان‌های بحرانی با توجه به ارزیابی صورت گرفته آنجایی که به مردم واگذار شده آسیب‌های وارد به منابع طبیعی کاهش یافته و هم برخی از پدیده‌ها، مانند آتش‌سوزی را به حداقل ممکن رسانده است. انسجام سازمانی،

مشارکت مردم به عنوان روح مدیریت در عرصه‌های منابع طبیعی با رویکرد جامع‌نگری و آینده‌نگری لازمه یک مدیریت کارآمد و اثربخش است و تأکید مقام معظم رهبری بر بحث اقتصاد مقاومتی بوده که دولت و ملت باید آن را سرلوحه کار خود قرار دهند و دولت این رویکرد را با تمام زوایا مورد توجه قرار داده و امید است مدلی که در منارید کار می‌شود، به صورت الگوی اجرایی درآید که با حداقل هزینه‌ها، بتوان کارهای بزرگی را انجام داد. پروژه منارید و ترسیب کربن آمیختگی با فرهنگ کشور ما به عنوان پروژه موفق و مهم در بحث اجرایی برنامه‌ها در سال اقتصاد مقاومتی دارند. ایران یکی از کشورهای موفق در اجرای پروژه است، پروژه منارید مدل کارآمد و اثر بخشی است که اگر از طریق برنامه توسعه ملل متحد در ادامه کمک نشود توسط دولت ادامه خواهد یافت نظام برنامه‌ریزی کشور باید به این مدل‌ها توجه نموده و از آن حمایت کند اجرای این پروژه‌ها می‌تواند راهی برای توسعه پایدار باشد.

آقای جزی (مدیر اجرایی ملی پروژه‌های بین‌المللی منارید و حبله‌رود)، به ارائه گزارش میزان تحقق مصوبات جلسات پیشین کمیته راهبری به شرح جدول زیر پرداخت:

شرح مصوبه	وضعیت انجام آن
بررسی مصوبات نشست پنجم ۹۳/۶/۴	
۱	تمدید زمان پروژه تا سال ۲۰۱۷ میلادی
۲	پیگیری‌ها صورت پذیرفته ولی همچنان وضعیت نامشخص است
۳	اصلاح شاخص‌های سند براساس ارزیابی میان دوره‌ای
۴	راه اندازی کمیته فنی در سطح ملی
۵	شرح خدمات سه مشاور بین‌المللی نهایی شده، همکاری با ایشان در سال ۲۰۱۶ انجام می‌شود
۶	استخدام CTA
۷	سه همایش در استان‌ها در سال ۲۰۱۵ برگزار شد. همایش یزد در سطح ملی و با حضور متخصصان و ذینفعان ملی برگزار شد. برگزاری همایش منطقه‌ای در برنامه سال ۲۰۱۶ قرار گرفت.
۸	برگزاری همایش ملی انتقال دستاوردهای منارید
۹	تعمیم درس آموخته‌های پروژه در سطح ملی
۱۰	اشتراک و همکاری بیشتر با هفت کشور منارید
۱۱	توجه ویژه به تالاب هامون و برگزاری کارگاه یک روزه
۱۲	تدوین سند راهبردی سایت هامون
۱۳	تعمیم پروژه منارید به حوزه کارون
۱۴	تعمیم پروژه منارید به استان خراسان شمالی
۱۵	تعمیم پروژه منارید به استان خراسان شمالی
۱۶	برقراری ارتباط با نماینده وزارت کشور در کمیته‌های راهبری پروژه‌های دیگر انجام شده و از آن طریق از ایشان برای مشارکت در کمیته راهبری دو پروژه حبله‌رود و منارید نیز دعوت بعمل آمد.
۱۷	بازدید آقای جلالی از سایت پروژه در سیستان

بررسی مصوبات نشست ششم ۹۳/۱۲/۳		
۱	تعیین یک ردیف اعتباری جهت تامین سهم نقدی دولت	در حال پیگیری
۲	رفع محدودیت برای کارشناسان بین المللی و همکاران تحت قرارداد UNDP برای سفر به استان سیستان و بلوچستان	با پیگیری های به عمل آمده مشخص شد طبق قوانین UNDS، طبق ضوابط خاص امکان پذیر شده است و تاکنون کارشناسان چندین بازدید از منطقه داشته اند.
۳	پیگیری همکاری جنوب - جنوب تا حصول نتیجه	مرحله نخستین اقدامات انجام شد، متخصصان چینی از مناطق بازدید کردند، در این مرحله UNDP قراردادی با متخصص چینی برای انجام کار منعقد خواهد کرد.
۴	برگزاری همایش منطقه ای جهت انتقال دستاوردهای پروژه منارید در ایران	برگزاری این همایش برای سال ۲۰۱۶ برنامه ریزی شده است.
۵	بازدید سفرای کشورها از یکی از پایلوت های منارید	این اقدام هماهنگی UNDP را نیاز دارد.
۶	تقویت ارتباط با نهادهای ملی، تقویت همکاری و دستیابی به انسجام ملی	انجام شد
۷	برگزاری نشستی منطقه ای با همکاری UNDP در خصوص احیا تالاب هامون جهت انجام یک اقدام فرا ملی	انجام نشد.
۸	درخواست تخصیص بودجه بین المللی برای حوزه آبخیز کارون و حمایت های فنی UNDP در این حوزه	انجام شد
۹	درخواست تخصیص بودجه بین المللی برای خراسان شمالی و حمایت های فنی UNDP در این حوزه	انجام شد.
۱۰	تعمیم پروژه منارید در سطح سه استان پایلوت، در پیکره همه نهادها، سازمان ها و مردم	انجام شد.
بررسی مصوبات نشست هفتم ۹۴/۱۱/۱۸		
۱	تمدید پروژه منارید تا پایان سال ۲۰۱۷ تاکید مجدد شد	انجام شد
۲	رفع موانع تمدید پروژه به خراسان شمالی تا سال ۲۰۲۱ میلادی	در حال پیگیری
۳	نشست مشترک سه کشور ایران، افغانستان و پاکستان در خصوص تالاب هامون از طریق UNDP	انجام نشد
۴	کنفرانس منطقه ای منارید با حضور کارشناسان و سفرا	در حال پیگیری است
۵	ارایه حمایت فنی به استان های تعمیمی پروژه منارید	انجام شد.

سپس آقای جزی به بیان اقدامات پروژه منارید در استان‌های پایلوت پرداخت:

استان کرمانشاه:

- ✓ بازدید چهل نفر از اعضاء گروه زنان و مردان روستای رزین از تجارب موفق مجتمع کشت و صنعت «گره‌بان» «شهرستان هرسین»
- ✓ برگزاری جلسه کمیته پایش و برنامه‌ریزی ۹۴/۱۰/۲۲ و مصوبه تعمیم پروژه به ۸۴ دهستان
- ✓ ایجاد باغستان گل محمدی در روستای رزین
- ✓ برگزاری کارگاه نقش ظرفیت‌سازی در مدیریت جامع حوزه آبخیز
- ✓ برگزاری کارگاه آموزشی - مشورتی ارائه دستاوردهای پروژه منارید به فرمانداران متقاضی تعمیم منارید
- ✓ برگزاری دوره آموزشی کمی‌سازی و تحلیل اقتصادی فعالیت‌های اجرایی پروژه‌های مشارکتی
- ✓ برگزاری ۲۷ جلسه گروه مردان و شورای محلی مردان
- ✓ برگزاری ۲۰ جلسه گروه زنان روستای رزین
- ✓ برگزاری ۱۸ جلسه گروه توسعه و برنامه‌ریزی روستای بولان
- ✓ شرکت و ارائه دستاوردها در اولین نمایشگاه سراسری صنایع دستی در استان گیلان- تخصیص یک غرفه از دو غرفه سهمیه استان کرمانشاه به پروژه منارید برای حضور زنان موفق به دریافت کارت صنعتگری شده اند.
- ✓ برگزاری دو جلسه کمیته مدیریت حوزه شهرستان کرمانشاه
- ✓ برگزاری ۲۴ جلسه گروه مردان روستای زامله
- ✓ برگزاری چهار جلسه کمیته فنی استانی
- ✓ اجرای مدیریت مشارکتی مراتع در روستای زامله
- ✓ تولید نهال گلدانی توسط گروه‌های زنان نسیم و همدل و مردان خیبر
- ✓ مدیریت منابع آب با همکاری و مشارکت مردم محلی و دستگاه‌های مرتبط

استان سیستان و بلوچستان:

- ✓ درخواست کتبی پنج فرمانداری منطقه سیستان جهت تعمیم پروژه منارید به شهرستان های هیرمند، نیمروز، زهک، قصرقند و زابل
- ✓ تشکیل جلسه کمیته مشترک مدیریت تالاب هامون و پروژه منارید
- ✓ به روز رسانی مطالعات پایه سایت هامون
- ✓ برگزاری کارگاه مدیریت استراتژیک برای اعضای جدید کمیته‌های فنی-کارشناسی و مدیریت حوزه در دانشگاه زابل
- ✓ بازدید دست‌اندرکاران پروژه از تجربیات موفق در زمینه مدیریت آب و خاک در استان خوزستان و تعاونی‌های تولید روستایی استان فارس
- ✓ انعکاس اقدامات و دستاوردهای پروژه منارید در سایت هامون سیستان در وبسایت سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
- ✓ ساخت یک نمونه گلخانه‌های بدون سوخت فسیلی (چینی) توسط دانشگاه زابل

- ✓ بازدید جامعه محلی روستاهای پایلوت از تجربیات موفق توسعه روستایی در خراسان رضوی
- ✓ برگزاری بازدیدجامعه محلی از مزرعه گل محمدی و آموزش عملی گلابگیری
- ✓ برگزاری دوره آموزشی اسانس گیری گیاهان دارویی با مشارکت اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان در روستای سنچولی
- ✓ بازدید جامعه محلی سایت هامون از طرح‌های موفق کشاورزی در سطح منطقه سیستان
- ✓ برگزاری دوره آموزشی الگوی کشت بهینه برای ۵۰ نفر از اعضاء گروه های برنامه و توسعه روستاهای پایلوت
- ✓ اقدام مشترک اعضاء گروه های برنامه و توسعه با پروژه منارید جهت راه اندازی دفاتر برنامه‌ریزی و توسعه در روستاهای کیخا، سنچولی، بلند و شهر علی اکبر
- ✓ پرداخت وام اشتغال به ۱۵ نفر از اعضای گروه زنان روستای سنچولی توسط اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان در راستای انعقاد تفاهم نامه همکاری‌های مشترک
- ✓ برگزاری حدود ۱۴ جلسه با گروه های مردمی در سایت با موضوعات معیشتی، چهل تکه دوزی، قالی بافی بررسی مشکلات صندوق‌ها و بررسی مشکلات گروه‌ها
- ✓ بازدید مدیر کل امور بانوان استانداری از دستاوردهای گروه‌های زنان روستای سنچولی و شهر علی اکبر
- ✓ ارائه رویکردهای پروژه منارید در همایش بزرگداشت هفته منابع طبیعی در دانشگاه زابل
- ✓ برگزاری جلسه تبادل دانش با مدیر کل و کارشناسان اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گلستان و ارائه گزارشی از اقدامات صورت گرفته و نیز ارائه رویکردهای پروژه منارید
- ✓ ارائه رویکردها و دستاوردهای پروژه منارید در جشنواره استانی محصولات غذایی در چابهار و شرکت فعال نمایندگان گروه‌های محلی در این نمایشگاه
- ✓ بازدید مسئولین بسیج استان از دستاوردهای پروژه منارید
- ✓ انعکاس دستاوردهای پروژه در بخش معیشت جایگزین در سایت هامون با تکیه بر اشتغال خرد جهت ارتقاء دانش عموم در روزنامه خراسان
- ✓ برگزاری سومین مرحله کارگاه آموزش چهل تکه دوزی جهت تربیت مربیان محلی
- ✓ برگزاری روز درختکاری در سایت هامون با پیگیری و حضور موثر گروه‌های برنامه و توسعه روستاها با شعار هر منزل روستایی یک نهال سبز
- ✓ اجرای اقدام مشترک مرکز آموزش و تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی سیستان و سازمان جهاد کشاورزی استان و پروژه منارید جهت تعیین الگوی بهینه کشت در دو روستای بلند و کیخا
- ✓ بازدید قائم مقام مدیر ملی پروژه از دستاوردهای مردم محلی در روستاهای سایت هامون

استان یزد

- ✓ اجرای مفاد سند راهبردی شهرستان بهاباد
- ✓ ایجاد دبیرخانه کمیته مدیریت حوزه آبخیز شهرستان(در محل فرمانداری)
- ✓ بازدید تیم پروژه جایکا از پایلوت‌های منارید

- ✓ بازدید نمایندگان کمیته فنی و مدیریت حوزه آبخیز بهاباد از تجربیات و دستاوردهای پروژه بین المللی منارید در زابل (نمونه گلخانه‌های چینی و پروژه‌های معیشتی)
- ✓ بازدید نمایندگان دفتر توسعه و برنامه‌ریزی کمکوئیه و بنستان از مرکز ملی تحقیقات شوری کشور در راستای الگوی کشت
- ✓ اصلاح برنامه الگوی کشت جهادکشاورزی استان یزد برای شهرستان بهاباد بر اساس طرح الگوی کشت اجرا شده در روستاهای هدف
- ✓ معرفی ۵ گونه دارویی زارعی-باغی جدید به شهرستان بهاباد (کاسنی، وسمه، گلرنگ، کور و عناب)
- ✓ آموزش کشت گونه‌های کم آبخوا (زعفران)
- ✓ اجرایی شدن طرح اصلاح نژاد دام سبک برای کاهش فشار دام بر مراتع و افزایش بهره‌وری با ترکیب نژاد بز آلباین با بز بومی؛
- ✓ اتمام طرح اثرات تغییر اقلیم بر معیشت و کشاورزی حوزه آبخیز بهاباد و ارائه راهکارهای سازگاری با آن؛
- ✓ تعمیم دستاوردهای اجرای طرح الگوی کشت به سایر پایلوت
- ✓ راه اندازی دفاتر توسعه محلی روستاهای ده جمال و ده عسگر
- ✓ تشکیل ۹۱ جلسه هماهنگی برای گروه‌ها و سرگروه‌های دفاتر توسعه و برنامه ریزی روستاهای ده جمال، ده عسگر، آسفیج، بنستان، کمکوئیه و کریم آباد.
- ✓ بازدید از مزرعه تولیدی بلدرچین در استان یزد توسط نمایندگان دفاتر توسعه و برنامه‌ریزی کمکوئیه و بنستان؛
- ✓ اجرای ۲ واحد خانگی پرورش بلدرچین با ظرفیت دوهزار عدد برای روستای کمکوئیه؛
- ✓ اجرای پروژه‌های معیشتی آموزش پته دوزی؛
- ✓ شرکت در نمایشگاه ملی صنایع دستی و نساجی.
- ✓ انعقاد تفاهم نامه با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان یزد
- ✓ انعقاد تفاهم نامه با کمیته امداد امام خمینی استان یزد
- ✓ اختصاص ۵۰ میلیون تومان توسط رییس کمیته مدیریت حوزه آبخیز بهاباد برای احداث گلخانه بدون نیاز به سوخت فسیلی به شرط افتتاح حساب مشترک با سازمان ملل.
- ✓ برگزاری ۲ جلسه کمیته مدیریت حوزه آبخیز در محل فرمانداری بهاباد
- ✓ برگزاری ۲ جلسه کمیته فنی در استان
- ✓ برگزاری ۱ کمیته پایش و ارزشیابی در استان

استان خراسان شمالی

- ✓ تشکیل یک جلسه کمیته مدیریت حوزه آبخیز
- ✓ تشکیل یک جلسه کمیته فنی منارید خراسان شمالی
- ✓ ملاقات مدیر اجرایی ملی پروژه و معاون نماینده مقیم سازمان ملل در ایران با استاندار خراسان شمالی
- ✓ ۶ بازدید فنی کارشناسان دولتی = ۲۶ ساعت آموزش به جوامع محلی = ۷۳ نفر شرکت کننده (۳۱۵ نفر ساعت)

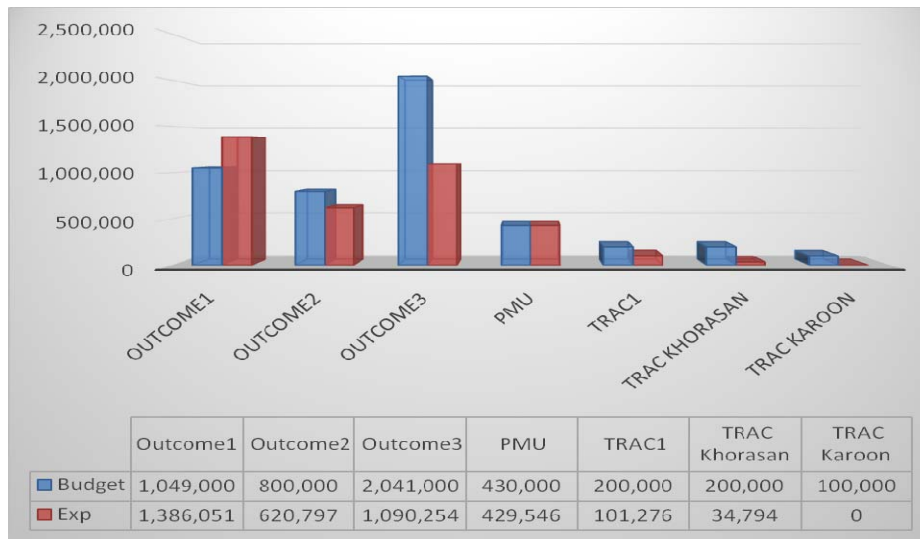
- ✓ تدوین برنامه راهبردی حوزه
- ✓ تشکیل کارگاه ها و جلسات روستایی و با مشارکت جوامع محلی
- ✓ ۷۰ جلسه = ۱۷۴ ساعت آموزش = ۴۰۰۰ نفر شرکت کننده (۹۲۰۰ نفر ساعت)
- ✓ سفر معاون و معاون اسبق نماینده مقیم سازمان ملل در ایران از منارید خراسان شمالی
- ✓ پخش خبری از صدا و سیمای خراسان شمالی ۵ مورد
- ✓ اخبار بارگذاری شده در سایت اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی ۳۰ مورد
- ✓ گزارشات بارگذاری شده در سیستم اتوماسیون اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی ۳۸
- ✓ اخبار تلگرام ۲۵
- ✓ چاپ بروشور ۷۶۵
- ✓ تهیه معرفی نامه اهم اقدامات منارید خراسان شمالی ۵۰
- ✓ راه اندازی وبلاگ منارید خراسان شمالی

استان چهارمحال و بختیاری

- ✓ برگزاری کارگاههای آموزشی PRA در ۴ حوزه‌ی پایلوت
- ✓ برگزاری کلاس‌های معیشت پایدار- صنایع دستی
- ✓ بازدید از مراتع کشت گیاهان دارویی موسیر، کرفس و ...
- ✓ بازدید از گلستان گل محمدی
- ✓ بازدید دکتر مورالی از پروژه‌های در حال اجرا
- ✓ بازدید اعضای کمیته فنی استان از روستایی نمونه کارآفرینی (روستای زردویی)
- ✓ بازدید کارشناسان دفتر کنترل سیلاب سازمان از مزرعه نمونه پروژه منارید استان
- ✓ بازدید کارشناس باغبانی جهاد از مزرعه نمونه پروژه منارید استان
- ✓ برگزاری نمایشگاه محصولات زنان روستایی در دفتر سازمان ملل - تهران
- ✓ حمایت مشارکتی در توسعه گیاهان در حال انقراض (تولید و کاشت نشاء کرفس ۲.۵ هکتار) کاشت پیاز موسیر ۱۰ هکتار
- ✓ کاشت گل محمدی ۲۶ هکتار سال ۱۳۹۴
- ✓ کاشت گل محمدی ۱۳ هکتار سال ۱۳۹۵
- ✓ بستر سازی کاشت گل محمدی ۱۰۰ هکتار جهت اجرا در آبان ۱۳۹۵
- ✓ تشکیل و ثبت ۳ تعاونی آبخیزداری در حوزه پایلوت دوراهان-سولگان تکمیل توجیهی تعاونی‌های مذکور
- ✓ تشکیل تعاونی و ارسال دفتر امور روستایی و شوراها (استانداری) جهت دریافت تسهیلات
- ✓ تکمیل پرونده ماده ۳ پروژه‌های مشارکتی - ۱۱۷ هکتار حوزه پایلوت دوراهان-سولگان
- ✓ تفاهم نامه با جهاد کشاورزی شهرستان بروجن جهت اجرای پروژه‌های مشترک در حوزه دوراهان -سولگان

عملکرد مالی پروژه

دستاوردهای پروژه

- ✓ تهیه و پخش فیلم مستند روزگاری هامون در سطح بین المللی
- ✓ انتخاب دهیاری کمکوئیه یزد به عنوان دهیاری برتر بین ۱۳۰ طرح در ایران
- ✓ درخواست های متعدد ملی برای انتقال تجارب و دستاوردهای منارید
- ✓ پوشش شاخص های سند پروژه
- ✓ تعمیم دستاوردهای پروژه در سطح ملی

انتقال تجارب و همکاری های ملی

- ✓ قوه قضائیه (معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم)
- ✓ وزارت جهاد کشاورزی- سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور (کارگروه ملی مدیریت جامع حوزه آبخیز)
- ✓ وزارت کشور (شورای عالی استان ها)
- ✓ ریاست جمهوری (معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور)
- ✓ شرکت عمران و بهسازی شهری ایران (ستاد ملی بازآفرینی شهری)
- ✓ مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی
- ✓ سازمان ملی استاندارد ایران (پژوهشکده استاندارد)
- ✓ ستاد ملی بسیج سازندگی با حضور سردار غلامی و بسیج مهندسی دانشگاه تهران
- ✓ انتخاب منارید به عنوانی یکی از سه طرح برگزیده سازمان جنگل ها در دهمین همایش مدیریت جهادی

تعمیم پروژه منارید

- به سایر استان‌های کشور
- ✓ استان خراسان شمالی
- ✓ حوزه آبخیز کارون (استان چهارمحال و بختیاری)
- دریافت درخواست از سایر استان‌ها
- ✓ استان خراسان رضوی
- ✓ استان البرز
- ... ✓
- تعمیم درون استانی دستاوردهای منارید
- ✓ استان سیستان و بلوچستان
- فراهم شدن زمینه برای اجرای برنامه منارید به درخواست استانداری در تمامی شهرستان‌ها
- دریافت درخواست فرمانداران حوزه سیستان و بلوچستان به منظور اجرای برنامه‌های منارید
- ✓ استان کرمانشاه
- دریافت مصوبه شورای برنامه ریزی استان
- برگزاری جلسات آموزش فرمانداری‌ها
- ✓ استان یزد
- دریافت درخواست فرمانداران
- پیگیری استانداری در خصوص تنظیم تفاهم نامه سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ✓ روستاهای پایلوت
- دریافت درخواست از روستاهای پیرامونی مناطق پایلوت منارید

اثرات پروژه منارید

- فراهم کردن زمینه‌های مختلف ارائه دستاوردها و تجارب موفق پروژه منارید
- ✓ وزارت جهاد کشاورزی (دفتر نمایندگی ولایت فقیه- دهمین همایش ملی و اولین جشنواره فرهنگ و مدیریت جهادی)
- ✓ دانشگاه صنعتی شریف (پنجمین و هفتمین نشست از سلسله نشست‌های همیاران توسعه محلی با موضوع صندوق‌های اعتبارات خرد و توسعه محلی، چالش‌ها و فرصت‌ها)
- ✓ دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران (نشست تخصصی بررسی دستاوردهای پروژه بین‌المللی منارید)
- ✓ برگزاری پنل تخصصی تحلیل فیلم روزگاری هامون در همایش بین‌المللی در دانشگاه صنعتی اصفهان
- ✓ پنل تخصصی ارائه دستاوردهای پروژه منارید در یازدهمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران
- ✓ نشست علمی تخصصی مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز- استان سمنان

- ✓ تغییر نام ردیف اعتباری ملی تجهیز حمام‌های خورشیدی در ذیل شرکت بهینه سازی سوخت کشور براساس تجربه منارید و اجرای عملی آن در سایت بهاباد
- **ارائه آموزش و ارتقای دانش و آگاهی در خصوص مدیریت جامع حوزه آبخیز**
- ارائه تجارب و دستاوردهای منارید در کارگاه‌های آموزشی «مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز» منطقه یک، دو و سه کشور
 - راه اندازی گروه و کانال اطلاع رسانی در شبکه تلگرام با ۳۷۰ نفر عضو (به صورت میانگین اخبار ۵۰۰ بار دیده شده و برخی اخبار بیش از ۲۰۰۰ بار مشاهده شده است)

بررسی وضعیت شاخص‌های پروژه منارید

درصد پیشرفت	شاخص سند پروژه	ردیف	درصد پیشرفت	شاخص سند پروژه	ردیف
٪۱۷۵	ساختارسازی نهادی بین بخشی	۱۱	٪۹۷	کاهش شدت و روند تخریب سرزمین	۱
٪۱۰۰	ایجاد مکانیسم مشورتی بین‌بخشی و مردمی	۱۲	٪۸۱	افزایش ترسیب کربن	۲
٪۲۳۵	ایجاد تشکل‌های مردمی برای مدیریت جامع حوزه آبخیز	۱۳	٪۱۲۰	اقدامات تاب‌آوری در برابر تغییر اقلیم	۳
٪۱۰۰	حضور زنان در مکانیسم‌های مشورتی	۱۴	٪۱۴۰	مشارکت جوامع محلی	۴
٪۷۵	سیاستگذاری استانی مدیریت جامع حوزه آبخیز	۱۵	٪۱۵۰	بهبود مدیریت منابع آب	۵
٪۹۵	افزایش منافع محیط زیست جهانی	۱۶	٪۱۰۰	بررسی عوامل تغییر کاربری و اثرات آن بر تخریب محیط زیست	۶
٪۱۰۰	اجرای طرح‌های نوآورانه در زمینه مدیریت سرزمین	۱۷	٪۱۰۰	افزایش آگاهی ملی در خصوص مدیریت جامع حوزه آبخیز	۷
٪۸۰	ورود استراتژی‌های مدیریت جامع منابع آب به برنامه‌ریزی‌های ملی و منطقه‌ای	۱۸	٪۵۰	سیستم هشدار تخریب سرزمین و تغییر کاربردی اراضی	۸
٪۱۰۰	اجرای طرح‌های پرداخت برای بهره‌مندی از مواهب طبیعی	۱۹	٪۱۳۰	اجرای نمونه های موفق موجود	۹
٪۶۲۵	تسهیل دسترسی زنان به سرمایه‌گذاری در مدیریت جامع حوزه آبخیز	۲۰	٪۱۰۰	ارزیابی روند تخریب سرزمین	۱۰

درصد پیشرفت	شاخص سند پروژه
۶۲۵	تسهیل دسترسی زنان به سرمایه‌گذاری در مدیریت جامع حوزه آبخیز
۲۳۵	ایجاد تشکل‌های مردمی برای مدیریت جامع حوزه آبخیز
۱۷۵	ساختارسازی نهادی بین بخشی
۱۵۰	بهبود مدیریت منابع آب
۱۴۰	مشارکت جوامع محلی
۱۳۰	اجرای نمونه‌های موفق موجود
۱۲۰	اقدامات تاب‌آوری در برابر تغییر اقلیم

(شاخص‌های پوشش داده شده فراتر از تعهدات)

درصد پیشرفت	شاخص سند پروژه	ردیف
۱۰۰	اجرای طرح‌های پرداخت برای بهره‌مندی از مواهب طبیعی	۱
۱۰۰	اجرای طرح‌های نوآورانه در زمینه مدیریت سرزمین	۲
۱۰۰	حضور زنان در مکانیسم‌های مشورتی	۳
۱۰۰	ایجاد مکانیسم مشورتی بین بخشی و مردمی	۴
۱۰۰	ارزیابی روند تخریب سرزمین	۵
۱۰۰	بررسی عوامل تغییر کاربری و اثرات آن بر تخریب محیط زیست	۶
۱۰۰	افزایش آگاهی ملی در خصوص مدیریت جامع حوزه آبخیز	۷
۱۰۰	سیاستگذاری استانی مدیریت جامع حوزه آبخیز	۸

انتظارات

- ✓ برگزاری کمیته برنامه‌ریزی و پایش ظرف دو ماه آینده در تمام استان‌ها
- ✓ تداوم فرآیند تجهیز منابع
- ✓ شرکت فعال در کارگاه‌های استانی که توسط مشاوران ملی و بین‌المللی برگزار خواهند شد و تامین اطلاعات مورد نیاز ایشان
- ✓ پیگیری نهایی سازی سندهای راهبردی
- ✓ پیگیری مستمر نتایج ظرفیت‌های ایجاد شده از سطح ملی از طریق دفاتر استانی از دستگاه‌های مربوطه

- ✓ انعکاس ظرفیت‌های استانی شناسایی شده که قابلیت تعمیم به سطح ملی دارند
- ✓ تعیین وضعیت حمایت از تعمیم پروژه از طریق «دفتر برنامه عمران ملل متحد» بر مبنای توافقات پیشین صورت گرفته
- ✓ تعیین وضعیت امکان تخصیص بودجه تعهد شده Trac
- ✓ تخصیص اعتبارات دولتی در سطح ملی و استانی
- ✓ لزوم برنامه‌ریزی جهت فاز نهادینه سازی دستاوردهای موفق پروژه منارید در سال‌های آتی
- ✓ چالش خروج نیروی انسانی کارآزموده به دلیل عدم قطعیت در شیوه ادامه پروژه (ضرورت توجه به نقش تیم اجرایی در دفاتر ملی و استانی جهت حمایت فنی و مدیریتی، برنامه‌ریزی، نهادینه سازی و اجرای اقدامات)

آقای سجادی پور (رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان یزد) در منارید برنامه‌ریزی از پایین به بالا در منارید در حال اتفاق افتادن است. خواست مردم با مشارکت‌پذیری و خودیاری مردم بهتر اجرا خواهد شد. ما در استان یزد شهرستان بهاباد که پروژه منارید در حال اجرا است، با توجه به خشکسالی‌های چند سال اخیر، میزان بارندگی برابر با ۶۹ میلی‌متر بارندگی در استان بوده و دو استان یزد و خراسان جنوبی و سیستان از جمله استان‌های بوده که با بالاترین درصد بحران خشکسالی روبه‌رو هستند. بایستی متناسب با شرایط ایجاد شده برای معیشت مردم برنامه‌ریزی کرد، اگر این برنامه‌ریزی‌ها صورت نگیرد روستاهای استان خالی از سکنه خواهند شد. جهت مدیریت منابع آب جهاد کشاورزی اقداماتی نظیر: ارائه شیوه‌های نوین آبیاری با رویکرد مشارکتی، لوله‌گذاری، استخرهای تنظیمی، تشکیل صندوق خرد توسعه زنان روستایی انجام شده است که می‌تواند مشکلات روستاییان را حل نماید. در خصوص تغییر الگوی کشت و توجه به گیاهانی مانند زعفران، مرزن‌گوش و ترکیب کشت هم اقدامات لازم صورت گرفته است. اصلاح نژاد دام سبک و سنگین در برنامه‌ها قرار دارد امید است که کشاورزان، بهره‌برداران بتوانند از طریق نژاد اصلاح شده معیشت خود را تأمین کنند.

آقای الیاسی بختیاری (رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه)، توسعه پایدار بدون توجه به مسایل زیست محیطی امکان‌پذیر نیست و در نظام برنامه‌ریزی هم بسیار زیاد مورد تأکید است. سازمان برنامه و بودجه به عنوان متولی و مسئول توسعه پایدار در سطح کشور باید این اهداف را دنبال کند و از تجاری که در سطح بین‌المللی بدست آمده به نحوه احسن استفاده شود و تلاش کنیم تا راهکارهای مناسب در بحث معیشت، درآمد و زندگی آبرومند باید مسایل زیست‌محیطی هم در نظر گرفته شود. سازمان برنامه و بودجه آمادگی لازم جهت اجرایی کردن برنامه‌های پروژه منارید دارد و در برنامه ششم توسعه استان هم این مورد در نظر گرفته و قرار است جهت توسعه استان کرمانشاه از این پروژه‌های موفق استفاده شود.

آقای شیخ‌ویسی (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان کرمانشاه)، واقعیت این بوده که پروژه منارید در استان کرمانشاه سال‌های پایانی خود را سپری می‌کند، دستاوردهای که در این پروژه به دست آمده و با توجه به ارزیابی که صورت گرفته است، نشان داده که نتایج این پروژه برای استان ما مثمرتر بوده و ما مصمم هستیم براساس تصمیمات استانی تعمیم این پروژه در ۸۴ دهستان استان صورت گیرد. این پروژه در سال گذشته در ۱۴ شهرستان اجرا شد و نشانگر این بوده که دستاوردها و مدل به کار رفته در این پروژه بسیار خوب در جهت برنامه‌ریزی و مدیریت روستایی

بوده است. نکاتی که باید به آن اشاره شود عبارتست از: بحث تصمیم‌گیری از پایین و بالا که خود مردم در برنامه‌ریزی‌ها مشارکت داشته‌اند. در پایلوت کرمانشاه مشارکت زنان بسیار بالا بوده است. زنان در حوزه رزین، برای خود تصمیم‌گیری کرده و منابع خوب معیشتی را هم فراهم کرده‌اند. تعاملی که در بحث سازمانی ایجاد شد، انسجام سازمانی بود که بسیار عالی بود. در جلسات با فرمانداران حوزه، قرار شد ادارات مرتبط پروژه‌های خود را به گونه‌ای طراحی کنند، که فرآیند کار و نتیجه آن اقدام در حوزه مثبت باشد. نتیجه آن در حوزه‌های پایلوت تبادل دانش و درس آموخته‌های کارشناسان در کمیته فنی شد. اراضی تخریبی در منطقه قرار است که تغییر کاربری داده و شیوه استفاده از اراضی و الگوی کشت باید تغییر یابد. جا دارد از آقای الیاسی تقدیر و تشکر شود، به علت حمایت خوبی که در این زمینه در حوزه پایلوت داشته و در تمام برنامه‌ها حامی منابع طبیعی بوده و تلاش زیادی انجام داده و مشکلات اعتباری در سطح استان توسط ایشان حل شده است.

آقای محمدی مقدم (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان چهارمحال و بختیاری)، با سخنی از آقای هاشمی رفسنجانی مطلب خود را شروع کرده: مملکت‌داری یعنی آبخیزداری شاید آن موقع توجه به این موضوع کم بوده ولی در حال حاضر مسئولین کشور به علت خشکسالی‌های پی در پی و افت آب‌های زیرزمینی به این نتیجه رسیدند که آبخیزداری راهگشای بسیاری از مشکلات است. در بحث آبخیزداری جامع‌نگری و مدیریت سرزمین حوزه را باید به طور کامل مدیریت کرد و آقای جلالی و همکارانشان خیلی دغدغه داشتند و می‌توان گفت پروژه منارید مدل مناسب در این زمینه بوده است. در سال گذشته این پروژه توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در استان چهارمحال و بختیاری تعمیم داده شد، استانداری و مدیریت استان نگاه خوبی به پروژه دارند. با توجه به حمایت ملی و استانی در سال گذشته این پروژه در ۴ شهرستان شروع شده و خوشبختانه در سال جاری در ۹ شهرستان استان تعمیم داده شده است. بحث حوزه کارون بزرگ در حال پیگیری که ۶ الی ۷ استان را در بر خواهد گرفت. نکته‌ای که حایز اهمیت بوده، پذیرش پروژه توسط مردم، جامعه محلی و سایر دستگاه‌های دولتی است. در چهارمحال و بختیاری جهاد کشاورزی، صنعت و معدن و میراث فرهنگی در زمینه اشتغال کارهای خوبی را انجام داده‌اند. برنامه‌های منابع طبیعی در زمینه اشتغال بسیار خوب بوده است. با پیگیری آقای گرشاسبی اعتبار ملی پروژه منارید در حوزه کارون از طریق موافقت نامه کارون بزرگ مصوب شد. در بخش اشتغال دو فعالیت شامل می‌شود: بیولوژیک بحث طبیعی و جهاد کشاورزی و غیربیولوژیک صنایع دستی و همکاری با سازمان‌های فنی و حرفه‌ای و میراث فرهنگی و در خصوص تسهیلات با صندوق مهر ایران و بانک رسالت تفاهم‌نامه‌ای انعقاد شده که به کارآفرین‌های نیازمند معرفی شده، وام پرداخت می‌شود. در بخش بیولوژیک ما دنبال سرمایه‌گذار نبوده بلکه ما به دنبال بهره‌بردار، دامدار و مردم محلی بوده که شامل افرادی هستند که از معیشت پایینی برخوردار بوده که تأمین بذر برای آنها مشکل بوده است، در بحث گیاهان دارویی استان چهارمحال و بختیاری گونه‌های شناسایی شده زیادی دارد که باید بستر برای مردم روستایی فراهم شود تا بتواند این گونه‌ها را به صورت زراعی کاشت کنند و درآمد خوبی از آن به دست آورند.

حاج آقا توکلی (رئیس صندوق خرد توسعه روستای کمکوبیه)، با اشاره به اقدامات پروژه منارید در خصوص مدیریت آب، گفت: اقتصاد روستا به دو بخش کشاورزی و دامداری تقسیم شده است، که هر دو به مرتع برمی‌گردد. مدیریت مرتع در عرصه‌های منابع طبیعی و اصلاح نژاد دام در شهرستان بهاباد بسیار موفق بوده است. جهت

اجرای بهتر پروژه و موفقیت آن در شهرستان بهاباد نیاز به تمدید پروژه است. منارید مانند نوزادی که تازه متولد شده و نیاز دارد رشد کند.

آقای ریاحی (مشاور سازمان برنامه و بودجه استان چهارمحال بختیاری)، با اشاره به سابقه برنامه‌ریزی در کشور اظهار داشت سیاست‌های اقتصاد مقاومتی که توسط مقام معظم رهبری مطرح شده است، مبنی بر مشارکت مردم و توسعه نیازمند تحرک اجتماعی است. اولین پیشنهاد این است که نظام بودجه‌ریزی منابع طبیعی با چالش روبه‌رو بوده و ناکارآمد است و نیاز به پیگیری و انسجام سازمانی دارد. با توجه به تجربه به دست آمده از پروژه منارید یک حرکت یا جریان فکری از ملی شروع و در سطح استانی منتقل شود. ساختار بودجه‌ریزی با منابع محدود و ۴۰ درصد تخصیص بسیار ناکارآمد است.

آقای وحید (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی) پروژه منارید در سال ۹۴ در استان خراسان شمالی شروع شده است، کمیته پایش تشکیل شده، فرمانداری‌ها استان ۱۱۴۰۰ ساعت دوره آموزشی داشته‌اند و ۵ صندوق خرد و توسعه و ۵ دفتر توسعه در حوزه پایلوت پروژه منارید تشکیل شده است. از جمله صنایعی که با مشارکت مردم همراه بوده عبارتست از: صنایع تبدیلی، صنایع دستی و در این زمینه سرمایه‌گذار وارد عمل شده است، در خصوص آموزش، نظارت و بازاریابی خوبی انجام شده است. پارک علم و فناوری و دانشگاه وارد کارهای علمی و تحقیقاتی شده است. جهت آموزش پرورابندی، کاشت زعفران، گل محمدی طرح‌هایی تدوین شده است. در پروژه منارید مشارکت زنان بیشتر از آقایان بوده است. سازمان برنامه و بودجه ۱/۵ میلیارد تومان تا پایان برنامه ششم جهت تامین اعتبارات پروژه منارید مصوب نموده است با توجه به پیشرفت قابل توجه و رضایت‌مندی از نحوه آن در سال دوم ۵۵۰ میلیون تومان اعتبار یعنی بیش از بودجه سالانه مصوب پروژه، اعلام تخصیص نموده است.

آقای پاکزاد (رئیس منابع طبیعی و آبخیزداری استان سیستان و بلوچستان)، با توجه به سال اقتصاد مقاومتی فعالیت‌های با توجه به اقتصاد مقاومتی در روستاهای حوزه هامون صورت گرفته است. در حوزه هامون در سایت منارید یکی از مشکلات، سیستم‌های مهاجرت و رشد منفی بوده که در روستاهای پایلوت خوشبختانه گزارش مهاجرت عنوان نشده است. در سایت هامون بحث ملی و فرا ملی وجود دارد، که در این زمینه پیگیری صورت گرفته است، پیگیری سایت محلی شن‌های روان فعالیت‌تری صورت گرفته است.

آقای اعظمی‌راد (معاون آبخیزداری استان خراسان رضوی)، منابع مالی برای مشارکت در اجرای پروژه توسط استان تامین خواهد شد و امکان ایجاد صندوق مشترک برای منارید میسر خواهد بود. لازم است مشخص شود که پایلوت خراسان رضوی براساس درخواست ارسالی برای تعمیم مصوب شده است یا خیر؟

آقای حجازی (نماینده سازمان برنامه و بودجه استان یزد)، سازمان برنامه و بودجه استان یزد به عنوان اولین استان با همکاری منابع طبیعی استان سند راهبردی روستاهای پایلوت پروژه منارید را در سال ۹۲ تدوین کرد. سازمان برنامه و بودجه آمادگی دارد بخشی که مرتبط با شورای برنامه‌ریزی بوده پیگیری نماید. پیشنهاد می‌کنم در مورد اعتبار منابع بانکی مثلاً وام‌های قرص‌الحسنه با سود ۴ درصد، باید صحبت شود. لازم است تجربیات استان‌ها در پروژه منارید

تدوین و در اختیار تمام استان‌ها قرار گیرد تا بتوان به عنوان الگوی در سایر استان‌ها پیاده شود. در شرح وظایف دولتی، دستگاه‌های اجرایی همکاری لازم باید انجام شود.

خانم کارلسن (معاون نماینده مقیم سازمان ملل در ایران) سال اول پروژه منارید با هدف‌های توسعه پایدار در دنیا اجرا شد و ایران یکی از ۳۰ کشوری است که باید گزارش ارائه دهد، ۱۷ هدف است که هیچ کدام را نمی‌توان بدون هم پیگیری کرد مشارکت مردم روستایی از جمله هدف‌های پروژه منارید بوده است. ایران کشوری است که مردم آن در انتقال تجارب موفق هستند. UNDP سازمانی است که بودجه آن به صورت داوطلبانه بوده و دولتی نیست. بودجه عظیمی که همیشه داشته به نصف رسیده است. دلایل مختلفی وجود دارد، یکی از دلایل این بوده که ایران کشور در حال توسعه است که به توسعه خوبی رسیده و اعتبارات سازمان ملل برای این گونه کشورها کمتر شده است. پول در نظر گرفته سازمان GEF به دلایل سیاسی مورد قبول سازمان UNDP نبوده است و هیچکدام پروژه‌ها در GEF۶ مورد قبول قرار نگرفته است و به این دلیل UNDP ایران قرار است مدل خود را تغییر دهد، و سازمان به عنوان آژانسی تبدیل شده که می‌تواند در کنار دولت قرار گیرد. این مدل در کشورهای دیگر دنیا در حال اجرا بوده که بسیار موفق بوده مانند، فیلیپین و هند و در برنامه ۵ ساله UNDP قرار است که ۵۹ درصد بودجه توسط دولت تامین اعتبار شود. اعضای کمیته واقف باشند که بودجه باقی مانده را تا یکسال آینده به خوبی مدیریت کنند. اقدامات پروژه منارید در خصوص آموزش، انرژی مثبتی را ایجاد کرده است و باعث شده که مردم آگاه شوند و رابطه بهتر با منابع طبیعی ایجاد کنند و آن را مدیریت کنند.

آقای صمدی‌یار (نماینده وزارت نیرو)، وزارت نیرو درخواست همکاری فعال‌تر در پروژه منارید را عنوان کرده و به مسئولین قول وارد شدن و همکاری داده شد.

آقای بهاروند (نماینده وزارت کشور)، جهت همکاری بیشتر وزارت کشور با پروژه منارید فرماندارهای حوزه پایلوت گزارش اقدامات انجام شده را به وزارت کشور ارسال نمایند.

آقای گرشاسبی (معاون آبخیزداری امور مراتع و بیابان سازمان) در کشورهای آسیایی بحران جمعیت، آب و خاک و بحران برنامه‌ریزی درهم تنیده شده است. تمام الگوها و مدل‌ها در تلاش بوده که الگوی جدیدی را ایجاد کنند، بایستی ماحصل این تلاش‌ها و فعالیت‌های ۱۵ ساله پروژه‌های بین‌المللی در سازمان، جمع‌آوری و در اختیار تمام استان‌ها قرار گیرد. از تجارب جهانی استفاده و بتوانیم تجارب خود را در اختیار جهان قرار دهیم. پروژه منارید در خصوص شاخص راه اندازی سیستم پایش تخریب سرزمین با سایر دستگاه‌ها از جمله هواشناسی رایزنی نمود تا در صورت امکان میزان تحقق این شاخص را افزایش دهد. براساس صحبت‌های قبلی با سرکار خانم کارلسن و دفتر برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)، ایران از جمله کشورهای برخوردار به حساب آمده و نسبت به سال قبل محدودیت‌های مالی ایجاد شده است. با توجه به این تصمیم‌گیری UNDP، تلاش و حمایت استان‌ها چشم‌گیر شده است.

لازم است بیابان‌زدایی با مدل مدیریت جامع حوزه آبخیز صورت گیرد و منابع مالی برنامه‌ریزی از حالت پیمان‌کار محور تبدیل به فعالیت‌ها به صورت مشارکتی شود. در برنامه‌های جدید توان خود را با هم تلفیق کرده تا تسهیل‌گران

توانمند بتواند فعالیت‌ها را با مشارکت مردم انجام دهند. با توجه به محدودیت اعتبار سازمان ملل متحد در ۵ سال آینده و کاهش بودجه آن نسبت به سال‌های گذشته طی نشست با مسئولین برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) در هفته آینده در این مورد بحث و بررسی خواهد شد. گستردگی کار باعث شده که مستندسازی، ترویج و تجارب به گونه‌ی مناسب بین استان‌ها منتقل نشود، برگزاری یک همایش ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی دو روزه جهت تبادل نظر لازم و ضروری است. در استان هرمزگان در کارگاه مدیریت جامع حوزه، بحث قانونمند کردن مدیریت جامع یا ایجاد یک ساختار در استان که این نوع مدیریت یا ساختار در استان مربوطه وجود ندارد مطرح شد، در برنامه ششم باید کارگروه مدیریت جامع حوزه آبخیز جایگاه قانونی پیدا کند. لازم است کارگاه منطقه‌ای هامون به صورت تلفیقی در افغانستان، پاکستان و ایران به صورت منطقه‌ای برگزار شود.

مصوبات:

- ✓ با مدل مدیریت جامع حوزه آبخیز که در پروژه منارید تمرین شده است جهت جلوگیری از تخریب سرزمین و روند بیابان‌زایی در کشور برنامه‌ریزی شود.
- ✓ پروژه منارید در خصوص شاخص راه‌اندازی سیستم پایش تخریب سرزمین با سایر دستگاه‌ها از جمله هواشناسی رایزنی نماید تا در صورت امکان میزان تحقق این شاخص را افزایش دهد.
- ✓ ظرف مدت یک ماه آینده نحوه بکارگیری نیروهای آموزش دیده و توانمند پروژه از طریق منابع دولتی مشخص و تصمیمات به استان‌ها ابلاغ شود.
- ✓ نشست با مسئولین برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) در خصوص نحوه حمایت از پروژه و چگونگی تامین اعتبار پروژه در سال‌های آتی برگزار شود.
- ✓ در فاز تعمیم، استان‌هایی که منابع مالی مناسبی از طرف دولت تامین نمایند و قابلیت اجرای پروژه از طریق cost sharing (صندوق مشترک منابع مالی جهت اجرای پروژه) را داشته باشند در اولویت خواهند بود.
- ✓ همایش ملی و منطقه‌ای در سال ۲۰۱۷ برای تبادل تجربیات استانی، ملی و منطقه‌ای برگزار شود.
- ✓ تلاش سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور در تعامل با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور جهت اصلاح نظام بودجه‌ریزی و استفاده از تجارب پروژه در استان‌ها
- ✓ ایجاد مرکزی جهت ارائه محصولات روستایی در تهران و مراکز استان‌ها با همکاری سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط در برنامه کاری سال ۲۰۱۷ لحاظ شود.
- ✓ تعمیم پروژه منارید در خراسان رضوی (حوزه اترک) از سال ۲۰۱۷ تصویب شد.
- ✓ در برنامه کاری سال آتی آموزش، ظرفیت‌سازی، استفاده از ظرفیت مشاورین و اجرای پروژه‌ها و..... لحاظ شود و اجرای صندوق مشترک منابع مالی (cost sharing) در استان‌های تعمیمی بخصوص خراسان رضوی مورد پیگیری قرار گیرد و در برنامه کاری سال ۲۰۱۷ لحاظ شود.
- ✓ فرمانداران حوزه‌های پایلوت گزارشی از اقدامات انجام شده را جهت ارسال به معاونت عمران و توسعه امور شهری و روستایی - وزارت کشور تهیه نمایند.
- ✓ نحوه همکاری دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبیای وزارت نیرو با پروژه منارید در حوزه سدها توسط دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبیای بررسی و به پروژه اعلام شود.

✓ تلاش UNDP ایران جهت هماهنگی لازم با دفاتر برنامه توسعه ملل متحد در افغانستان و پاکستان تا کارگاه منطقه‌ای مدیریت جامع حوزه هیرمند و هامون به صورت تلفیقی در افغانستان، پاکستان و ایران با حضور دستگاه‌های مرتبط از کشورهای ذکر شده برگزار شود.